

1 APRIL 2012 – PALMZONDAG • PASSIE VAN DE HEER

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

— Jean BASTIAENS —

Op weg naar het einde, weerloos en geweldloos

OP PALMZONDAG WORDEN WE BETROKKEN in een overrompend drama. Niemand kan onbewogen naar deze teksten luisteren. Een ontluisterend schouwspel wikkelt zich voor onze ogen af en wie aandachtig toehoort, wordt getroffen door de vele paradoxen. Het passieverhaal van Marcus vertoont een sterk dramatische opbouw in een aantal levendige scènes: het intieme gebaar van een vrouw die het hoofd van Jezus zalft, de voorbereiding van het joodse paasmaal en de verrassende viering daarvan, de aankondiging van het verraad van de apostelen (in het bijzonder dat van Petrus), de angst en de beproeving in de tuin van Getsemane, het verraad van Judas met een kus en de daaropvolgende arrestatie, de ondervraging voor het sanhedrin, het vuur aan Petrus' schenen op de binnenplaats, de ondervraging voor Pilatus, de uitlevering aan de soldaten en de kruisiging, de bespottingscène aan de voet van het kruis, het sterven van Jezus en ten slotte de aanwezigheid van de vrouwen en de barmhartige daad van Jozef van Arimatéa (lid van het sanhedrin!). Zowel aan het begin als aan het einde staan er vrouwen klaar om Jezus te omringen. Met hun handen willen zij het lichaam dat aan de dood wordt uitgeleverd balsemen en soepel houden, en dat met het oog op leven dat na de doortocht wordt opgewekt.

Als we kijken naar Jezus, naar de manier waarop Hij in dit levenseinde rechtop staat, naar wat Hij zegt of naar zijn zwijgen, dan kunnen we daar niet alleen veel troost uit putten, we kunnen er ook veel van leren voor ons eigen leven. Het Marcusdrama vraagt om contemplatie en we hebben er al onze zintuigen voor nodig. Belangrijk daarbij is het om goed te registreren waar we zelf pijn, verontwaardiging, boosheid, agressie of droefheid ervaren. Wanneer we zelf alle stadia van de passie met Jezus doorlopen, zullen we er ook door veranderd worden.

Ook in deze teksten over Jezus' laatste Pasen, staat de vraag naar zijn identiteit centraal. In de opmaat van Palmzondag lezen we de tekst over Jezus' intocht in Jeruzalem. Ook hier staat de tekst bol van de paradoxen: want het is de HEER (*kurios*) die op een ezelsveulen gezeten de stad binnenrijdt, terwijl Hij wordt toegejuicht als degene die het „koninkrijk van onze vader David” nu eindelijk zal realiseren. De eerste lezing uit Jesaja 50 komt op meerdere plaatsen in het passieverhaal als een echo terug: is Jezus niet die profeet-Knecht die het kwaad onder ogen zag zonder te capituleren? Is Hij niet de man die actieve geweldloosheid bedreef? Als Jezus verhoord wordt voor het sanhedrin, vraagt de hogepriester Hem op de man af of Hij niet de messias is („de Christus”, zoals het in het *lectionarium* staat), „de Zoon van de Gezegende” (zoals David de ‘zoon’ was van de Allerhoogste). En zie, nu Jezus daar zo weerloos en verlaten voor de hogepriester staat, zegt Hij wel volmondig ‘ja’ op deze vraag: „Ja, dat ben Ik.” En Hij voegt eraan toe dat de hogepriester Hem zal zien zitten als Mensenzoon „aan de rechterhand van de Macht” en Hem zal zien „komen met de wolken des hemels”. En ook al vinden de hogepriester en Jezus elkaar in de gewoonte om de Naam van GOD niet zomaar te noemen, maar veeleer te omschrijven („Zoon van de Gezegende” en „aan de rechterhand van de Macht”), toch doet Jezus met die woorden een stap die voor de hogepriester neerkomt op regelrechte godslastering. Denkt Jezus werkelijk dat Hij zal zitten aan de rechterhand van de Machtige? Met die uitspraak is het pleit beslecht en ligt de weg naar een liquidatie open. Deze man moet uit de weg geruimd, want Hij ondermijnt niet alleen de Naam van de Machtige, maar vooral ook de macht van de leidende klasse. Zelfs hun tempelmacht lijkt in gevaar!

Wanneer Jezus door Pilatus wordt verhoord, cirkelt de ondervraging natuurlijk niet rond zijn messiasschap – wat zou Pilatus dat kunnen schelen – maar rond zijn vermeende koningschap. Want wie koning zegt, zegt ook keizer. Pilatus bekijkt Jezus eens goed: zie Hem daar staan, afgetuigd en bespuwd, zo koninklijk ziet die man er nu werkelijk niet uit. Al bij al is heel deze zaak tamelijk bespottelijk. Voor zo'n man kan Jezus maar één ding doen: zwijgen. Pilatus zit er behoorlijk mee verveeld en hij besluit dat dan maar de wil van het volk gedaan moet worden: dat Hij dan ook maar als oproerkraai het kruis op gaat.

Maar als Jezus aan het kruis hangt en onder luide smekingen de geest geeft, is er één die opnieuw de centrale vraag oprakelt: „Waarlijk, deze mens was Zoon van GOD!”

EVANGELIE BIJ DE PALMLITURGIE

MARCUS 11, 1-10

Toen Jezus en zijn leerlingen Jeruzalem naderden, in de richting van Betfage en Betanië op de Olijfberg, zond Hij twee van zijn leerlingen uit met de opdracht: „Ga naar het dorp daar voor u, en bij uw binnenkomst is het eerste dat ge zult vinden een veulen dat vastgebonden staat en waarop nog nooit iemand gezeten heeft; maakt dat los en brengt het hier. En als iemand u de aanmerking maakt: ‘Wat doet ge daar?’, antwoordt dan: ‘De Heer heeft het nodig maar Hij stuurt het spoedig weer hier terug.’”

Zij gingen weg en vonden een veulen vastgebonden aan een deur buiten op straat. Ze maakten het los, maar sommige mensen die daar in de buurt stonden riepen hun toe: „Wat doet ge daar, om zo maar dat veulen los te maken?” Ze antwoordden zoals Jezus hun had gezegd en de mensen lieten hen ongemoeid. Ze brachten het veulen bij Jezus, legden er hun mantels overheen en Hij ging erop zitten. Velen spreidden hun mantels op de weg uit, anderen groene takken die ze in het veld gehakt hadden. De mensen die Hem omstuwden, jubelden: „Hosanna! Gezegend de Komende in de naam des Heren. Geprezen het komende koninkrijk van onze vader David! Hosanna in den hoge!”

EERSTE LEZING

JESAJA 50, 4-7

God de Heer heeft Mij de gave van het woord geschonken: ik versta het de ontmoedigen moed in te spreken. Elke morgen spreekt Hij zijn woord, elke morgen richt Hij het woord tot Mij en ik luister met volle overgave. God de Heer heeft tot mij gesproken en ik heb mij niet verzet, ik ben niet teruggedeinsd. Mijn rug bood ik aan wie mij sloegen, mijn wangen aan wie mij de baard uitrukten, en mijn gezicht heb ik niet afgewend van wie mij smaadden en mij bespuwden. God de Heer zal mij helpen: daarom zal ik niet beschaamd staan en zal ik geen spier vertrekken. Ja, ik weet dat ik niet te schande zal worden.

TWEDE LEZING

BRIEF AAN DE FILIPPENZEN 2, 6-11

Broeders en zusters, Hij, die bestond in goddelijke majesteit, heeft zich niet willen vastklampen aan de gelijkheid met God. Hij heeft zichzelf ontledigd en het bestaan van een slaaf op zich genomen. Hij is aan de mensen gelijk geworden. En als mens verschenen heeft Hij zich vernederd door gehoorzaam te worden tot de dood, tot de dood aan het kruis. Daarom heeft God Hem hoog verheven en Hem de Naam verleend die boven alle namen is. Opdat bij het noemen van zijn Naam zich iedere knie zou buigen in de hemel, op aarde en onder de aarde; en iedere tong zou belijden, tot eer van God de Vader: Jezus Christus is de Heer.

EVANGELIE

MARCUS 14, 1 — 15, 47

Het passie-evangelie is te lang om hier af te drukken. Lees dus Matteüs' lijdensverhaal in De Nieuwe Bijbelvertaling (2005), bladzijde 1432 tot 1436, *De bijbel* (geheel herziene uitgave 1995), bladzijde 1517 tot 1521, of het *Lectionarium voor zon- en feestdagen. A-, B- en C-cyclus*, ICLZ, Brussel, 1996, B-cyclus, bladzijde 481 tot 490.

Schriftlezingen © Katholieke Bijbelstichting 's Hertogenbosch, www.bijbel.net